

v nenehnem stiku z otroki. Pa sem res ostala nekaj otroku podobnega, medtem ko so drugi odšli naprej in postali zrelejši in razumnejši. Ostala sem otrok, čeprav bi si želela svojega lastnega otroka, ki bi mi rekel: mama. Želela bi dom in moža in okno z belo zaveso in vonj cvrtja v kuhinji in bližino ljubljenega telesa zjutraj, ko bi se zbudila. Nekaj več kot sobo z dvema slikama in mesečni sestanek, na katerem razpravljamo o šolski reformi. Da, človek mora vedeti, kaj hoče. Zdi se mi, da šele danes vem. In to mi je moral povedati prav on, ki sem ga imela tako rada, v katerega sem vse do danes skrivoma verovala, ali bolje, ki sem z njim varala sama sebe. Toda zelo sem zadovoljna, da sem ga srečala, in hvaležna sem mu. Človek mora končati s stvarjo takrat, kadar je izkoristil vse možnosti, kadar je ostala za njim popolna praznina. In to sem danes ob Borisu začutila. Zdaj ga bom lahko srečala kjerkoli in ostala ravnodušna, brez trohice obžalovanja, da nisem z njim. In dokazala mu bom, da nisem slabotna in da vem, kaj hočem. Brez njegove pomoči.« Pogledala je spet na oder. Trobenta se je še vedno vpijala v mrak, v hitrih poskočnih notah, kot tekač pred ciljem »Kot bi hotel čimprej končati,« se je nasmehnila. »Ko bova skupaj, bom zelo dobra z njim, tako kot še z nobenim nisem bila.«

VSAKA HIŠA

France Kosmač

Selivci,
kje je vaša tujina?

Vsaka hiša ima najmanj štiri stene,
nekaj sonca in nekaj sence,
a vsaka hiša nima vode,
nima ognja in toplote.
Črvi minljivosti glojejo
zadimljeni les,
neutrudne kaplje časa
razrivajo kamen.
Nežni fluidi dihajo v zidove,
da se včasi nedoumno nasmehnejo,
tisočeri dotiki dolbejo vanje
nikoli dosanjane sanje.

Na kaj gledate, ljube lastovke,
ko si izbirate človeško bivališče
za dom?
Kje je vaša tujina, mile sosede?
Bliže zapuščenega rodnega gnezda
ali bliže neznanim krajem
za daljnimi morji?

VSI SMO ASTRONAVTI

France Kosmač

Ste pozabili, da dihamo
z zrakom prah
ugaslih zvezda?
Pozabljate, da se peljemo
v brezšumni zibeli
jajčastega planeta
proti nevidni elipsi
svojega zadnjega dne?

Zrcalu naših oči
ne uide nobena iskra
za nenadnimi ovinki,
med potopljenimi spomini
slehernega zemljana
drema in se drami
zgodovina od prvega
zvoka jasne svetlobe
do najbolj črnega zločina.

Vsi smo astronomi;
po strmi tišini
človeške smrti —
kakšna razbrzdana praznovanja
v plešočih magnetnih poljih!
Škrtanje v gubah gora
in erupcije ognjenikov
s cvrčečo lavo
in zavijanje orkanov
v prostovoljnem izgnanstvu.

Le ušesa ni, ki bi poslušalo,
le oči ni več za zrcalo,
le srca ni več, ki bi upalo
in ki bi se balo,
nobene tenke membrane
kot pri astronomih.
Toplota zastonj za življenjem
grebe, in svetloba sveti
sama sebi.

Krogla se pelje dalje,
zibel z mrličí.
Po elipsi se toči dalje
pozabljeni grob.
Še manj: saj ga ni,
ki bi ga mogel pozabiti:
zadnjega astronava.

OKNO PROTI MORJU

France Kosmač

To je visok četverkot:
na njem slonijo ustnice
davnine
s sladkim pojemajočim dihom
oseke, s slanim pljuskanjem
neutrudne plime,
z večnim poljubom vetra.

Skozenj rosi spomin
na beli prod otroštva,
na zeleneči otok
ljubezni,
na srečanja in slovesa
v šumnem pristanišču
dneva in noči.

Četverkot temní
v razpadajočem zidu,

čezenj visijo vrvi
z robčki in čipkami upanja,
v senco in sonce
kličejo frfotajoče zastavice
vsega sveta.

Na obisk se vabi samota
z vonji cvetočih višenj
in rožmarina,
a ko poležejo megle,
se skozi risbe otroških prstov
po orošenih šipah
zableste pritajene skrbi.

Zidovi ječijo. Za igračkami
in solzami pada v morje
omet. V m o j e morje
s sladkim pojemajočim dihom
oseke, s slanim pljuskanjem
neutrudne plime,
z večnim poljubom vetra.

NEZNANO

France Kosmač

Neznano in nedoumljivo,
a neizpodbitno: smrt,
rojstvo in življenje.

Življenje ne sliši smrti,
smrt se skriva
v sleherno rojstvo,
sleherno življenje pol vidno,
pol nevidno,
zdaj bliže rojstvu,
zdaj zadnjemu dihu.

Vse je zelo daleč in blizu,
na treh robovih

neskončnosti.
S svetlobo se giblje
okrogli trikot.

Ječa v svobodi.
Oko v tilniku.
Uho v popku.

KATARINA

Barbara Breclj

Zvečer je imela Katarina navado poslušati plošče, da je raztresla svoje misli, ki so se ji brez kakršnegakoli vzroka utrinjale po glavi in ki so bile popolnoma brez povezave s kakršnimkoli njenim dejanjem. Vse dokler je ni poklical Matjaž, ki je bil ob večerih prost. Prav lahko bi se zmenila že prejšnji večer, a nobeden od njiju ni bil nikoli prepričan, da si bo želel prav to, kar si morda ta hip, tudi jutri. Nikoli ni imela rada telefonskih razgovorov. Prav sovražila jih je, kadar sta se morala z Matjažem pogovarjati po tej napravi, ker si nikoli nista znala povedati česa pametnega ali zanimivega, ker sta ta čas vedno izkoristila za to, da sta drug drugega jezila z brezsmiselnimi stavki in praznimi ugotovitvami o stvareh, ki sploh niso bile pomembne.

V enem izmed takih pustih večerov, kot jih je imenovala, sta ji oče in mati prišla povedat, da se nameravata ločiti. Ni je presenetilo niti se ni začudila, tudi radovednosti ni vzbudilo v njej, ker je pač smatrala po neki čudni logiki svojih načel, da privatno življenje njenih staršev pripada pač samo njima ter bi ne bilo samo nevljudno, pač pa tudi neumestno vmešavati se vanj. Vprašala sta jo, če se strinja s to odločitvijo. In to edino se ji je zdelo neumno. Le kaj bi se izpremenilo, ko bi nasprotovala? Vsak zase bi jo poklicala v svojo sobo in ji obzirno razložila, kolikor se pač da razložiti njej, »odraslemu otroku«, da jima je nemogoče nadaljevati skupno življenje. Da je nesmiselno pretvarjati se pred ljudmi in končno hliniti lažno idilo doma. — Nič ni imela proti, le še enkrat je položila diamantno glavico na ploščo, ki jo je vrtela poprej, preden sta vstopila. Tudi potem, ko sta odšla, ni zamenjala plošče. Bila je koračnica iz filma El Cid. Zadnja koračnica junaka El Cida, ki mrtev v železnem oklepu jaha na konju. Ta melodija ji je ostala v ušesih kot nekaj pogrebnege, kot nekak simbol ločitve. Lo-